

Interview

“voor ons was het Nationaal Park niet nodig”

MARCEL TAAL

In de serie gesprekken met duinconsulenten of plaatselijke aktievoerders plaatsen we in dit nummer een gesprek met Martin Smit en Dick van Galen. Zij behoren tot de steunpilaren van de Stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk. Die stichting is het platform waarin de natuur- en milieuclubs uit Zuid-Kennemerland elkaar ontmoeten.

De Stichting Duinbehoud komt Martin en Dick regelmatig tegen, niet in het minst omdat de Stichting Duinbehoud één van de organisaties is die met haar consulenten deelneemt in de Stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk. Andere organisaties zijn de plaatselijke afdelingen van het IVN en het KNNV, de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland, de Vereniging tot Behoud van de Hekslootpolder en de Stichting Ekologisch beheer.

Volgens Martin en Dick is Zuid-Kennemerland Natuurlijk als platform vooral van belang om daarbinnen de natuurbeschermende akties te coördineren. Dat is ook waar zij zich het meest mee bezig houden. De stichting is daarin een duidelijk gezicht naar buiten toe, vooral voor gemeenten en provincie. Verder zien ze als voor-

deel van het platform dat de afzonderlijke organisaties beter gezamenlijke voorlichtingsaktiviteiten ondernemen.

Tijdens het gesprek tonen Martin en Dick zich wat pessimistisch over de toekomst van de natuur, zoals veel voorvechters voor natuurgebieden. Maar ze zijn duidelijk heel gedreven bezig. Martin vormt ook de spil van de natuurbeschermingscommissie van de Vogelwerkgroep, Dick ziet zijn bestuursfunctie bij de Stichting Vrijwillig Natuur- en Landschapsbeheer Noord-Holland als zijn belangrijkste werk voor de natuur.

Niet gehoeven

Wat is het eerste dat bij hen opkomt bij de woorden Nationaal Park? “Voor ons had het allemaal niet gehoeven.” Dat is een nogal verrassende uitspraak voor een buitenstaander. Het begrip nationaal park klinkt toch goed voor wie de natuur een warm hart toedraagt? Bovendien waren we er allemaal heel tevreden over een paar jaar geleden. In het eerste nummer van DUIN van 1991 liet de directeur van de Kennemerduinen, Fred van de Vegte, nog zijn optimisme in een interview blijken. Hij dacht dat door het overleg bin-

Langs de duinrand liggen goede mogelijkheden om rustig te fietsen, bijvoorbeeld langs slot Duin en Kruidberg (foto: Henk Wijkhuizen).





Martin Smit (foto: Marcel Taal).

nen het nieuwe nationale park het beheer en de functies van de verschillende duingebieden zo goed op elkaar afgestemd konden worden dat er voor de natuur een grote meerwaarde aan vastzat.

Maar de grootste natuurvrienden in het Kennemerland hebben nu een andere mening. En waarom ze die hebben, kunnen ze heel goed uitleggen.

"We kunnen het in één zin samenvatten en die luidt: de invloed van de gemeenten is te groot en die zijn niet geïnteresseerd in natuurbehoud. Je moet begrijpen dat de gemeenten hier eigenlijk alleen maar meer recreatie willen. Nu is dat op zich geen nieuws, maar het is vervelend dat ze erin geslaagd zijn de natuurbeheerders van het gebied "in te pakken". Een gevolg daarvan is dat wij, de onafhankelijke natuurbeschermers, plotseling tegenover een organisatie als Natuurmonumenten komen te staan. Je begrijpt dat we dat erg vervelend vinden. Jarenlang hebben we onze activiteiten geconcentreerd op de duingebieden die in beheer zijn bij de gemeenten. Daar waren de gevaarlijkste zaken aan de hand, want in de Kennemerduinen en de duinen van Natuurmonumenten "ging het wel ongeveer goed". Een ernstige aantasting, zoals het nieuwe fietspad door de natuurkern in de Herenduinen, werd altijd zonder meer tegengehouden omdat de eigenaar het tegenhield." En om dat kracht bij te zetten haalt Dick van Galen een brief uit 1991 uit zijn tas waarin Natuurmonumenten dat bewuste fietspad afwees.

Consessies

"Maar dat is nu dus anders. Onder druk van de gemeenten, die samen nog geen 10% van de oppervlakte van het Nationale Park beheren, worden consessies gedaan. Wij vinden die in het geval van zo'n fietspad behoorlijk ernstig. Als de gemeenten zonder zulke nieuwe recreatieve voorzieningen uit het Nationale Park stappen, waar ze dus mee dreigen, kan dat volgens ons maar beter gebeuren. Helaas schijn je als natuurvereniging andere keuzen te maken als je deel uitmaakt van het Nationale Park.

Kijk, de gebieden die de gemeenten bezitten, zijn toch al redelijk beschermd omdat ze onder de Natuurbeschermingswet vallen. Voor de bescherming daarvan hoeft je de druk van de gemeenten dus niet te accepteren. We moeten toegeven dat er nu een paar natuurontwikkelingsprojecten langs de binnenduinstrand lijken te komen waar de gemeenten zich mede aan verplicht hebben. Aan de andere kant, als je dat goed bekijkt stelt het weinig voor. Het was bijna allemaal al geregeld in provinciale plannen en landinrichtingsplannen en het wordt soms weer halfslachtig gedaan. Het lijkt bijvoorbeeld wel leuk om moerasvorming te stimuleren op het landgoed van Caprera, maar als je dan niet een beetje de druk van loslopende honden vermindert, hoeft je in ieder geval geen broedvogel te verwachten!"

Even lijkt het misschien of de natuurbeschermers "weer zitten te mopperen". De buitenstaander werpt tegen hen in dat het natuurbelang een "breed maatschappelijk" belang wordt via zo'n park. En waarom zou je tegen zoiets natuurvriendelijks als een fietspad zijn? Dat brengt Martin en Dick niet uit evenwicht, want dit is

wel heel zeker geen mopperen.

"Meerwaarde van het Nationale Park voor de natuur is er gewoon niet. Alleen voor de gebieden van Natuurmonumenten en de Kennemerduinen de zaken afstemmen zou veel beter zijn. Het hoofddoel is dan veel duidelijker "natuur". Gemeenten willen zich wat dat aangaat nergens toe verplichten, maar er wel zoveel mogelijk uitslepen voor hun recreatiebelang. Dat leidt ertoe dat de natuurbescherming instemt met een aantasting terwijl de winst in vaagheden van het plan blijft hangen.

Alternatief

En dat fietspad, om daar maar weer op terug te komen, was dan die spreekwoordelijke druppel. Het is geen noodzakelijke fietsverbinding, maar alleen een rekreatief pad, dus niet zo routegebonden. De negatieve invloed van fietspaden op de rekreatieve zonering is bekend. Een rustig wandelgebied wordt stukken makkelijker bereikbaar en verandert daardoor van karakter. Zo'n fietspad doorkruist de rekreatieve zonering, die we met z'n allen de laatste jaren aan het verbeteren zijn (zie ook het interview in DUIN 91/1 met F. v.d. Vegte). Bovendien, er is gewoon een goed alternatief dat deels over bestaande paden loopt en waar je nu al prima kan fietsen en dat ook nog eens geheel om de natuurkern heenloopt! Ons alternatief biedt een evengrote stimulans voor fietsers vanaf IJmuiden om de duinen in te gaan als het voorgestelde tracé."

En terwijl we verder praten, verkennen we de alternatieve fietsroute. Het loopt over een verhard voetpad ("de oude betonweg") langs het oosten van de Herenduinen en even later langs een bestaande weg door de verschillende delen van het Nationale Park door. Martin en Dick vatten de mening van de gemeenten over dit alternatief snel samen.

Overleg

"Ze willen gewoon alleen maar een fietspad door de duinen en er valt verder nergens over te praten. Daar worden we dus heel boos van. Waar we ook wel boos over zijn, is dat we volledig buiten het overleg zijn gehouden. Binnen een clubje van terreinbeheerders is een ontwerpplan gemaakt, waarover we dan vanuit onze kennis en met de belangen die wij vertegenwoordigen zonder formele inspraaktermijn dan nog 'ns wat mogen zeggen. Wij dachten dat het in de jaren negentig anders ging."

Enkele weken na het afnemen van dit interview gaan Dick en Martin praten met de inrichtingscommissie van het Nationale Park. Op de valreep mogen ze toch nog een beetje meedenken. Als ik Dick vlak voor het afscheid vraag of ze er wat van verwachten, zegt hij: "Eigenlijk niet veel, we kunnen nu alleen nog maar rommelen in de marge".

Dick van Galen (foto: Marcel Taal).

